

Гончаренко Ганна Анатоліївна

асистент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
викладач спец. кафедри № 3
Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(Україна, м.Харків)

НЕДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІСООХОРОНИ

Кожна країна світу повинна дбати про реалізацію права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

В Україні, згідно зі ст. 16 Конституції, обов'язком держави є забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги в Україні [1]. Визначення екологічної безпеки як правової категорії має різне тлумачення в правовій науці. Вважають, що її сутність полягає в захисті людини і навколишнього природного середовища від шкідливого впливу; умовах збереження здоров'я людей і забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку; балансі розвитку екосистем; діяльності по захисту життєво важливих екологічних інтересів; в тому, що вона є складовою частиною міжнародної екологічної безпеки тощо [2].

Як визнано багатьма країнами світу, суттєву роль в забезпеченні екологічної безпеки відіграють саме ліси. Від збереження лісового фонду України залежить досягнення режиму безпечного існування населення України і стану довкілля на місцевому, регіональному, національному і міжнародному рівнях.

Вирішення першочергових завдань у лісовій сфері безперечно пов'язано з тенденціями сьогодення. Так, Урядовий портал прозвітував, що 19 березня 2014 року відбувся всеукраїнський форум з питань природоохоронної сфери [3], де обговорювали принципові питання забезпечення розвитку природоохоронної сфери, структуру природоохоронних органів в Україні в результаті адміністративної реформи, проблеми та шляхи покращення природоохоронної сфери, пошук шляхів її оптимізації.

Враховуючи зазначений державницький напрям розглянемо проблеми та шляхи покращення лісоохоронної (як складової природоохоронної) сфери, структуру лісоохоронних органів в Україні, трансформованих в результаті адміністративної реформи та пошук напрямів її оптимізації.

Так, Законом України «Про внесення змін до Лісового кодексу України» [4] віднесено до повноважень центрального органу виконавчої влади з питань лісового господарства у сфері лісових відносин забезпечення функціонування державної лісової охорони, координацію діяльності лісової охорони інших постійних лісокористувачів і власників лісів.

Крім того, зазначений вище Закон, яким затверджено нову редакцію Лісового кодексу України, питанням охорони присвятив окрему главу 16 «Охорона і захист лісів», де чітко вказано (ст. 86), що забезпечення охорони і захисту лісів покладається на органи виконавчої влади з питань лісового господарства та органи місцевого самоврядування, власників лісів і постійних лісокористувачів. А ст. 89 визначає коло суб'єктів здійснення охорони і захисту лісів, якими є:

- державна лісова охорона (має статус правоохоронного органу), що діє у складі центрального органу виконавчої влади з питань лісового господарства, органу виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, територіальних органів центрального органу виконавчої влади з питань лісового господарства та підприємств, установ і організацій, які належать до сфери його управління;

- лісова охорона інших постійних лісокористувачів і власників лісів.

Констатуємо, що у зазначеному законі йдеться про Державну лісову охорону і лісову охорону. В період прийняття у 2006 році зазначеного вище Закону, стан нормативно-правової бази в даній сфері правового регулювання характеризувався відсутністю Положень, які регулюють порядок діяльності Державної лісової охорони і лісової охорони, тому постановою Кабінету Міністрів України планувалося затвердити два окремі положення. Був розроблений відповідний проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну лісову охорону та Положення про лісову охорону» [5].

Прийняття окремих нормативно-правових актів розмежувало б функції між Державною лісовою охороною, до завдань якої віднесено здійснення державного контролю за додержанням норм, правил і інших нормативно-правових актів з ведення лісового та мисливського господарства, забезпечення охорони лісів від незаконних рубок, пожеж, запобігання злочинам і адміністративними правопорушенням у зазначеній сфері та Лісовою охороною. На лісоохорону планувалося покласти здійснення комплексу лісоохоронних, лісозахисних, лісогосподарських, інженерно-технічних, та інших заходів, спрямованих на збереження, розширене відтворення, раціональне використання лісових ресурсів.

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну лісову охорону та

Положення про лісову охорону» є правовою основою для діяльності цих служб і містить норми, які стосуються основних завдань, прав і обов'язків та соціально-правового захисту співробітників Державної лісової охорони та лісової охорони.

Три роки поспіль, Постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 976 «Положення про державну лісову охорону» було затверджено. «Положення про лісову охорону» до сьогодні не прийнято.

Однак, чинний Лісовий кодекс України закріпив, що «порядок діяльності державної лісової охорони та лісової охорони визначається положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України».

Враховуючи, що проект «Положення про лісову охорону» регламентує завдання, права, обов'язки працівників лісової охорони постійних лісокористувачів і власників лісів, а відповідно до «Розподілу загальної площі земель лісового фонду України» за відомчою підпорядкованістю та формами власності, ліси знаходяться і у приватній власності, констатуємо відсутність правового регулювання сфери забезпечення недержавної лісової охорони інших постійних лісокористувачів і власників лісів.

У підсумку зазначу, що в рамках виконання положень Лісового кодексу України необхідно на рівні Кабінету Міністрів України прийняти «Положення про лісову охорону», яке забезпечить правовим підґрунтям діяльність недержавного сектору охорони лісів України.